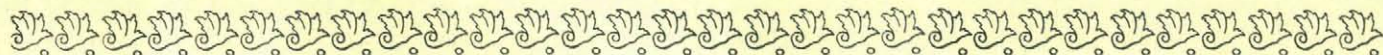

stoomtramlijn. Luister dan eens goed; op mooie, warme avonden hoort ge daar in het gras in de verte of vlak bij u nog een anderen ratelaar, of eigenlijk meer een kraker; krèk-krèk, krèk-krèk gaat het maar steeds, nu dichtbij, dan veraf, in één adem door, soms vijf minuten lang. Dat is de

kwartelkoning, die snel door de tunnelgangen draaft, die hij zich in 't hooge gras heeft platgelopen. Maar dat beest heb ik nog nooit levend te zien kunnen krijgen, hoe vaak ik er ook op geloerd heb. Dus daarvan vertel ik liever nog niet.

E. HEIMANS.

DE LAND-SALAMANDER.

De Vuur-salamander of Land-salamander (*Salamandra maculosa*) bewoont de veenachtige bosschen van het Oosten van ons land. ¹⁾

Hoogst waarschijnlijk komt hij daar niet zeldzaam voor, en het is dan ook alleen daaraan te wijten, dat hij zoo zelden wordt gevangen, dat het dier een nachtelijk leven leidt, terwijl hij zich over dag schuil houdt, verborgen onder het hooge vochtige mos, of onder wortels van boomen en onder platte steenen.

Om de levenswijze van dit dier wat nader te leeren kennen, bestelde ik van 't voorjaar bij den Heer Wind te Zwolle een exemplaar, en deze was zoo vriendelijk mij een drachtig wijfje te sturen, terwijl ik later in Den Haag voor een koopje nog een mannetje machtig werd.

Voor ik u echter iets van hen ga vertellen wil ik u even hun signalement geven.

Op een zwarten ondergrond vertoont het dier groote gele onregelmatige vlekken. Van onderen

bij de mannetjes is helderder, dan die bij de vrouwtjes. De kop is stomp en is aan de rol-ronde romp verbonden door een korte stevige nek. De pooten zijn kort en dik en van dito teenen voorzien. De staart is eveneens rond en dik, en niet bijzonder lang.

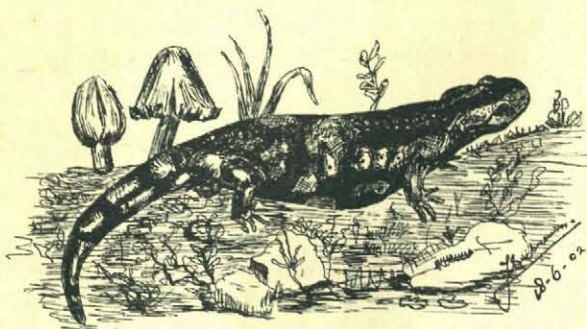
Over het algemeen is de Land-salamander geen zeer vroolijke gast in een terrarium. Over dag houdt hij zich schuil, meestal zit hij dan zeer broederlijk met een paar padden tusschen het hooge vochtige mos in het donkerste gedeelte. Eten doen ze overdag bijna niet, een keer heb ik hem een klein wurmpje zien gebruiken. Toch blijft het dier dik en rond, zoodat het zeker 's nachts zijn scha weer inhaalt. Dan n.l. komt hij uit zijn schuilhoek te voorschijn en kruipt op een vrij logge manier rond, aan een snelle beweging schijnt mijnheer een broertje dood te hebben, alles, zoowel zwemmen, loopen als eten, gaat ten minste zoo langzaam mogelijk.

Van tijd tot tijd neemt hij een bad in zijn vijvertje, hetgeen het dier bepaald noodig schijnt te hebben, want met de droogte verschrompelt zijn vel zeer snel. Daarom moet men de planten en het mos en ook den bodem van 't terrarium goed nat houden. Vroeg in 't voorjaar heeft de paring plaats, hetgeen in 't water geschiedt, maar waarvan verder weinig bekend is.

Zooals ik reeds zeide was het wijfje drachtig en tot mijn groote vreugde bemerkte ik op zekeren morgen in 't laatst van April vier jongen in 't vijvertje van mijn terrarium, welk getal later tot 19 aangroeide.

De lezer weet misschien dat de Land-salamander eierlevend barend is, d.w.z. dat het vrouwtje levende jongen ter wereld brengt, wanneer ze het zij door droogte, hetzij door gemis aan een geschikte legplaats, hare eieren niet op den bepaalden tijd kan leggen.

In de natuur geschiedt het eieren leggen (volgens Brehm) meest in koele wateren, liefst bronnen, omdat deze niet uitdroogen, hetgeen voor de langzame ontwikkeling niet gewenscht is. In de natuur geschiedt de ontwikkeling der jongen uiterst langzaam, zoodat deze eerst in 't najaar het natte voor

Landsalamander (wijfje).

gaat het zwart meer over in een leigrijs, alleen de kop is regelmatig geteekend.

Deze vertoont n.l. boven elk oog een kleine gele vlek, die naar achteren uitloopt in een groote, bezet met kleine zwarte puntjes. Dit is de giftklier. De kleur

¹⁾ Het vaderland van den Vuur-salamander strekt zich uit over geheel Europa, van Zuid-Zweden tot Spanje, Italië en Griekenland, 't reikt verder tot Noord en West-Afrika en wellicht ook over een groot deel van Azië.

het drooge element verwisselen, ja zelfs geschiedt dit zelfs pas in 't voorjaar van het volgende jaar, zoodat ze als larven overwinteren. Men schrijft dit toe aan de temperatuur van het water, en hiervoor pleit het feit dat ze in gevangenschap, waar het water niet zoo koel te houden is, veel sneller volwassen zijn.

Evenwel is hooge temperatuur schadelijk: zoo verloor ik eens 4 larven doordat het water te veel in de zon had gestaan.

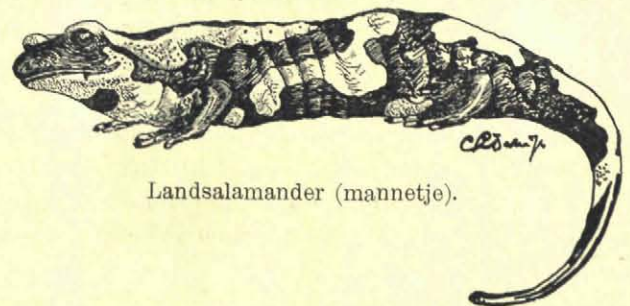
De jonge salamanders komen ter wereld, door een dun vliesje omhuld, waarin ze ongeveer op dezelfde wijze in opgeroid zitten als een larve der gewone watersalamanders in 't ei. Dadelijk na de geboorte scheurt die huid door de beweging van 't diertje en een larve met vier pooten en uitwendige kieuwen spartelt door 't water, alsof ze nooit iets anders gedaan had. Volgens Brehm kan het aantal van aldus geboren jongen boven de 50 bedragen, maar dit houd ik voor beslist onmogelijk, tenzij de diertjes dan veel kleiner zijn, daar de mijne minstens zoo groot waren als de larven van de groote watersalamander, die op 't punt staan hun kieuwen te verliezen.

De larven voedde ik op met kleine stukjes worm en het was verbazend, zooals de dieren daarvan aten. Ze kwamen dan ook al spoedig boven om lucht te happen, en de kleur, die eerst grauwbrown was met wit aan den buik, begon spoedig donkerder te worden en vertoonde reeds flauw de tekening van 't volwassen dier. Einde Mei begonnen de eerste hun kieuwen te verliezen en op 't land te kruipen, terwijl ze bijna plotseling de kleur van de volwassen dieren aannamen. De kam van de staart verdween, en het dier was volwassen. De vijfde Juni was de laatste op 't land gekropen en sinds dien tijd laten ze zich overdag niet meer zien.

Tot zoover wat ik uit eigen ervaring omtrent dit dier ben te weten gekomen. Voor degenen die er

belang in stellen wil ik nog het een en ander vertellen van de giftigheid van dit dier, door velen zoo zeer overdreven. Ik zelf heb nooit ook maar 't geringste spoor van giftigheid bij mijn dieren ontdekt. Toch spreekt men van menschen die gestorven zijn door water te drinken uit een bron waarin landsalamanders leefden.

Op 't punt van 't onderzoek van dit gift maakte een zekere heer Abini zich zeer verdienstelijk. Genoemde heer, die zich tusschen twee haakjes een dierenliefhebber noemde, deed allerlei akelige proeven met dit gift op vogels, kikvorschen, muizen enz. Daar ik echter geen voorstander van vivisectie ben, zal ik deze waarschijnlijk zeer leerrijke proeven

Landsalamander (mannelijke).

maar verzwijgen. Alleen wil ik vermelden, dat hieruit bleek, dat bij groote hoeveelheden en kleine dieren dit gift volstrekt doodelijk werkte, en wel op tweeërlei wijze, en door insputting in 't bloed, en door het ingeven er van met 't voedsel. In 't laatste geval echter sneller dan in 't eerste.

Voor den mensch is de landsalamander echter volstrekt onschakelijk, daar bij ons het vocht alleen een ontsteking der slijmvliezen kan veroorzaken, waarmee het toch niet licht in aanraking zal komen.

Mocht soms een van de lezers of lezeressen nog eenige bijzonderheden omtrent dit beest uit eigen ervaring weten, dat houd ik mij beleeft voor mededeeling daarvan aanbevolen.

J. SYBRANDI.

Haarlem, 29/7 '02.

Uit een Reigerkolonie op Schouwen-Duiveland.

Zeeland, het land, waar geen land meer achter ligt, wordt al gauw den Zeeuw in Holland toegevoegd, als hij den naam van zijn geboorte-grond noemt.

Zeeland; bij haast alle oningewijden associeert zich aan dien naam de voorstelling van een land, vol poelen en moerassen, schadelijke dampen uitwasemend en de beruchte Zeeuwsche koorts

veroorzakend. Eilieve, hoezeer vergissen zich deze lieden. Voor zooverre mij Zeeland bekend is, durf ik gerust beweren, dat in dit opzicht groote streken van Holland veel waterrijker zijn dan de Zeeuwsche eilanden, die alle door mij zijn doorgereisd.

De eilanden zijn verdeeld in polders, elk doorsneden door boezems, vaarten, slooten en greppels, doch wat men onder een moeras verstaat, zoekt men daar te vergeefs, voorbijgezien hier even het